УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ
75 pokib
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 74125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 30-го КВІТНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 30, 1969 No. 79. VOL. LXXVI.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 29 травня 1969

В АМЕРИЦІ

СПІВРОБІТНИКИ ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА заявляють, що Уряд не піде на жодний компроміс в справі протиракетної оборони „Сейфґард". Вони заявляють, що Уряд домагатиметься від Конґресу щонайменше $800 мільйонів на те, щоб можна було збудувати становища в двох місцях для протиракетної оборони. В пізніших роках мали б збільшити цю оборону, заявляють Ніксонові співробітники. 40 сенаторів є „за", 40 „проти" Ніксонового пляну, а 20 сенаторів ще нерішені. Прихильники Уряду стараються здобути прихильність нерішених. Сподіваються, що голосування в справі „Сейфґард" відбудеться за 40 днів. Сам президент Ніксон старається особисто здобувати прихильність непевних ще членів Конґресу, запрошуючи їх до себе, або розмовляючи з ними телефонічно.

СТУДЕНТИ 12-ОХ УНІВЕРСИТЕТІВ І КОЛЕДЖІВ в районі Ню Йорку зорганізувалися у реґіональну Коаліцію Студентів і Професорів, ціль якої є протиставитися тим студентам, які насильством або погрозою не допускають до навчання в школах. Заворушення організують Студенти Демократичної Акції та негритянські студенти, так звані „афро-американці". В Коаліції зорганізовані студенти: консервативні, демократичні та ліберальні. Вони бажають, щоб університети були відкриті для праці, і щоб не капітулювали перед скрайніми лівими або перед негритянськими сепаратистами, які демонструють, не дозволяють працювати великій більшості студентів.

ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИ МОЖЛИВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ в державах Латинської Америки. Колишній делеґат ЗСА до Організації Американських Держав Сол М. Ліновіц в інтерв'ю обороняє політику президентів Кеннеді і Джансона в державах Південної Америки проти критики Конґресу та президента Ніксона. Ліновіц залишає свій пост. Він твердить, що ЗСА мусять з більшою увагою відноситися до Латинської Америки. Треба звернути увагу на молодь, яка думає про „революцію для соціяльної справедливости і вірить, що її здобуде". Там легка зміна „наліво" або „направо", — на взір Кастра або Ватісти. Союз для Поступу, який існує від 1961-го року, не осягнув того, що плянував, але він зробив досить, і тому треба б його підтримати, та більше йому допомогти — казав Ліновіц.

НЕҐРИТЯНСЬКИЙ ПРОВІДНИК БЕЯРД РАСТІН критикує негритянських студентських екстремістів, які домагаються від університетських властей таких лекцій, що їм нічого не дадуть. Растін заявив, на прийнятті Американського Жидівського Комітету, що університети й коледжі повинні організувати для негритянських студентів доповнюючі курси, щоб їм влегшити вивчення математики, фізики та інших корисних предметів. Беярд Растін закликав університетські влади „не капітулювати перед екстремістами-студентами, які не знають, що їм корисне! Він виступав проти того, що негритянські студенти були озброєні під час демонстрації в Корнелльському Університеті в Ітаці, Н. Й.

У СВІТІ

У ВАТИКАНІ ВІДБУВАЮТЬСЯ в цьому тижні засекречені наради Папи з давніми й новопризначеними кардиналами. Всі члени тієї консисторії мусіли вперше скласти на руки Папи присягу щодо збереження в тайні змісту нарад. Формальне піднесення 33-ох архиєпископів до кардинальського стану відбудеться серед багато скромнішої церемонії, аніж це бувало в попередніх роках. Разом з новопризначеними — кардинальська курія рахуватиме 134-ох церковних достойників, — найвище число кардиналів в історії Католицької Церкви. ЗСА матимуть 10 кардиналів — також найбільше, як будь-коли раніше.

ЗСА НЕ ТРИМАТИМУТЬ довго на Жовтому морі воєнно-морського з'єднання, зформованого після того, як північно-корейські комуністи збили 15 квітня ц.р. американський розвідчий літак „ЕС-121" разом з 31-членною залогою. Більшість кораблів з того з'єднання вернуться до своїх морських баз. Американські керівні кола прийшли до переконання, що задля запевнення безпеки розвідчим літакам та кораблям в майбутньому — достатočно джетових бойових літаків, стаціонованих в Південній Кореї.

КАТОЛИКИ В ПІВНІЧНІЙ ІРЛЯНДІЇ НЕ ПРИПИНЯТЬ боротьби за зрівняння в громадянських правах з тамошніми протестантами, без уваги на зголошений північно-ірляндським урядом законопроєкт про реформу виборчого права за принципом „одна людина — один голос". Це була найперша вимога північно-ірляндських католиків, але вони дискриміновані також в різних інших ділянках.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ БУДЕ ЗАСНОВАНА нова політична партія, як партія більшости, що підтримує теперішній режим президента Нгуєна Вана Тіє. 10 різних політичних партій і груп погодились з'єднатися для цієї цілі. Впродовж травня має відбутися перший засновний конґрес тієї партії. Президент Тіє закликав недавно до створення такої консервативної націоналістичної партії, яка була б противагою до комуністичного підпільного Фронту Національного Визволення. Недавно створилась в Південному В'єтнамі леґальна партія — опозиційна однаково супроти комуністів, як супроти існуючого режиму.

У ЛОНДОНСЬКОМУ ВИДАВНИЦТВІ Е. П. ДАТТОН І КО. появиться вкедовзі англійською мовою книжка Анатоля Марченка, який був засуджений в Совєтах за „державну зраду" і пересидів в кацеті на далекій півночі шість років, від 1960-1966. Він написав свої спомини з того кацету в 1967 році й перепачкував ті спомини п .н. „Мої зізнання" за кордон. Спомини Марченка — це новий страхітливий документ, який доказує, що в Совєтському Союзі далі існує такий сам жахливий режим супроти всіх в'язнів, як існував за часів Сталіна. Між іншим, Марченко подає фактичні відомості про сумну долю засуджених письменників, між ними Юлія Даніеля, який внаслідку нестерпних умовин праці майже зовсім оглух.

У ГОЛОВНІЙ КВАРТИРІ НАТО РАХУЮТЬСЯ з можливістю зменшення збройної сили НАТО внаслідку відкликання Канадою її летунської ескадрилі та залишення при НАТО тільки одного змоторизованого куреня, замість цілої бриґади. Канадійський ліберальний прем'єр Пієр Еліо Трудо носився спершу з заміром взагалі відкликати Канаду з Атлантійського Союзу, але вирікся тієї думки після розмов з президентом Ніксоном у Вашингтоні. Зате він хоче заманіфестувати свої симпатії в сторону невтральности Канади — відкликанням більшости канадійських збройних сил із зінтеґрованих збройних сил НАТО.

Ніксон відмовився скласти заяву про перших 100 днів урядування

Вашингтон. — 29-го квітня минуло 100 днів від того часу, як президент Р. Ніксон почав урядувати в Білому Домі. Репортери часописів просили Президента, щоб сказав щось із цього приводу, він сказав їм: „Я не рахую днів, ані годин, і я ніколи не думав реченцями, що тривають 100 днів. Я пляную працю на довший час". Президент заявив, що він міг би вже щось конкретнішого сказати після того, як працюватиме в Білому Домі принаймні один рік. Ніксон казав, що він докладно обмірковує свою програму, щоб пізнати, чи вона витримає найпевнішу пробу — пробу часу, екзамен історії. Тому президент Ніксон не дуже турбується тим, які заголовки приносить щоденна преса. „Я не цікавлюся старинною історією ані актуальною історією нинішнього дня, але я зацікавлений тим, що робить добру історію майбутнього" — заявив Президент. Співробітники Р. Ніксона заявили, що Президент тепер найбільше цікавиться тим, щоб закінчити війну у В'єтнамі.

Президент признається до помилки, відкинувши номінацію д-ра Лонґа

Вашингтон. — Президент Ричард М. Ніксон 28-го квітня признався до помилки, коли не найменував д-ра Френкліна А. Лонґа на директора Національної Наукової Фундації тільки тому, що Лонґ противився програмі протиракетної оборони т. зв. „Сейфґард". Президент використав присутність в Білому Домі групи визначних науковців із Крайової Академії Наук та Національної Наукової Фундації і признався, що зробив помилку, не найменувавши д-ра Лонґа тому, що він в журнальній статті виступав проти програми „Сейфґард". Ніксон признав, що в наукових справах не сміє рішати політична симпатія, тільки фаховість. Д-р Лонґ мав обіцяну номінацію і вже був запрошений до Білого Дому, щоб її прийняти, але замість того його повідомлено тоді, що його номінація не відбудеться. Пост директора Національної Наукової Фундації ще й досі не обсаджений і Президент просив присутніх науковців подати список осіб, які надаються на це становище. Преса підкреслює, що це рідкий випадок, щоб Президент публічно признався до помилки та старався її направити.

Уряд переорганізував програму зразкових міст

Вашингтон. — Секретар мешканевих справ і міського розвитку Джордж Ромні повідомив, що президент Ніксон наказав переорганізувати програму зразкових міст, яку вніс був до Конґресу президент Джансон, в тому напрямку, щоб посадники цих міст - моделів мали більшу владу та могли поширювати міську самоуправу на підміські околиці, де, звичайно, живе вбоге населення, яке не має змоги користати з добродійств великих міст. Президент Ніксон зарядив, щоб скасувати обмеження цих міст щодо їх території. Ця реорганізація свідчить про те, що Уряд децентралізує федеральну програму і поширює на підміські райони. Президент Джансон хотів зробити з цих „міст - моделів" — дійсний зразок модерного міста з усіма здобутками теперішнього часу.

Болівійський президент Баррієнтос згинув в летунській катастрофі

Ля Пас, Болівія. — Президент Рене Баррієнтос Ортуно в неділю 27-го квітня згинув в катастрофі, коли гелікоптер, яким він летів, зударився з електричними проводами. Згинули і три члени залоги гелікоптера. Владу перейняв президент Сенату, який одночасно є і віце-президентом — Люїс Адольфо Сілес-Салінес. Він обіцяв працювати на становищі президента до серпня 1970 року, коли кінчалася каденція президента Баррієнтоса. Новий президент Сілес склав присягу в присутності військових провідників та високих державних урядовців. Президент Сілес хвалив покійного президента за те, що дбав про права селян і робітників, та обіцяв іти його слідами. Баррієнтос прийшов був до влади в 1964 році, коли він був очолив військову хунту. Два роки пізніше, в 1966 р. він був вибраний на президента, і ще мав 14 місяців займати цей пост до нових виборів, до серпня 1970 р. Часто відвідував сільські імпрези і старався поліпшити долю рільників, які вБолівії становлять 72 відсотки населення. Коли Баррієнтос обняв був владу, то сказав, що головним його завданням буде об'єднати й замирити країну. І це йому вдалося. Згинув у віці 50 років.

Статутовий Конґрес СУСТА відбудеться 10-11 травня у Філядельфії

Філядельфія. — У днях 10-11 травня 1969 р. в домівці „Тризуб" при 4932 Північ Брод вулиця, відбудеться Статутовий Конґрес СУСТА — Союзу Українських Студентських Товариств Америки, головою якого є відомий молодий діяч Андрій Чорнодольський. Ухвалу про скликання Конґресу СУСТА було винесено 2-го березня на сходинах Екзекутиви СУСТА в Українському Інституті Америки в Ню Йорку. Тоді ж було поінформовано, що ЦЕСУС займається підготовою Конференції при Українському Вільному Університеті в Мюнхені, а Українська Студентська Громада в Ню Йорку займається інформаційною і технічною підготовою відлету українських студентів до Мюнхену. Подорож триватиме чотири тижні, від 24 червня до 22 липня з Ню Йорку до Мюнхену, кошт лету 235 дол., кошти вплачувати до 15 травня на адресу голови СУСТА. Відбудеться також 8-тижнева студентська подорож з Ню Йорку до Лондону й назад, за 230 дол. — за перелет. В Европі кожний учасник мандрівок полагоджує свої справи сам. На Статутовий Конґрес СУСТА у Філядельфії, що є внутрішньою справою СУСТА, не будуть запрошені представники громадських установ. Конґрес має виробити й затвердити новий Статут СУСТА, який пожвавив би працю цієї студентської централі в Америці, відповідно до обставин. Конґрес розпічнеться в суботу 10 травня о 1-й год. по пол. увечері буде студентська забава, спільно з громадянством, а в неділю ділові засідання триватимуть від 12 г. дня до 3-4 г. по полудні.

У Франції непевність після зречення де Ґолля — до 30 днів вибори

Париж. — У Франції настав перехідний період поміж зреченням президента Шарля де Ґолля й вибором нового президента. Де Ґолль зрікся президентури вночі з минулої неділі на понеділок, як тільки дізнався про неґативний вислід розписаного ним плебісциту над новою зміною конституції. В минулий понеділок вполудне прибув до Елізейського палацу голова сенату Ален Поґер і, згідно з конституцією, перейняв тимчасово функції президента. Він не складав ніякої присяги і не переймав влади на ніякій спеціяльній церемонії, а тільки склав китицю квітів під Тріюмфальним Луком на могилі Невідомого Вояка. Поґер виголосив коротку промову до народу, в якій прославляв де Ґолля за його заслуги для Франції та заповів, що вкедовзі відбудуться вибори ноого президента, проте не подав ніякої докладної дати. За конституційним приписом — такі вибори повинні відбутися найшвидше за 20 та найпізніше за 35 днів від хвилини, коли зрікся де Ґолль. Поґер закликає французький нарід до єдности і тим зворотом у своїй промові передав острах багатьох французів та людей з-поза Франції, що у Франції може відновитися час внутрішніх криз. Газети почали міркування на тему президентських кандидатур. Найповажніші шанси має колишній прем'єр за президентури де Ґолля, Жорж Помпіду, проте він матиме проти себе всіх не де-ґоллістів. Консервативно - поміркована опозиція воліла би мати нового президента Франції в особі менше заанґажованого в динамічній політиці де Ґолля — Алена Поґера, який покищо не заявився, чи кандидуватиме. Припускають теж, що створиться опозиційний супроти кандидатури яскравого де-ґолліста Помпіду бльок партій французького центру, — напевне теж комуністи зголосять свого демонстраційного кандидата. Однак заклик комуністів до виборчого бльоку з соціялістами не мав успіху.

В широкому міжнародному світі також покищо тільки вичікують, як розвинуться події у Франції. Президент Ніксон вислав персонального листа до де Ґолля, висловивши йому подяку за вічливість, з якою де Ґолль приймав Ніксона, коли той був приватним американським громадянином, віце-президентом та в цьому році, президентом ЗСА. Ніксон запросив теж де Ґолля прибути до Америки у приватному характері та висловив надію, що Америку відвідає новий французький президент. У західньо - европейських країнах, членських державах Европейської Економічної Спільноти, сподіваються покращання взаємної співпраці. У Москві газети, як звичайно, не поміщують коментарів, але — за твердженням західніх кореспондентів у Москві — у Кремлі лякаються погіршення для Совєтів ситуації, бо існує загальне переконання, що Франція за нового президента повернеться до тіснішої співпраці з Атлантійським Союзом (НАТО).

„Леви" Чикаґо і 113-ий Відділ з Деррі здобули перші місця в Кругольному Турнірі УНСоюзу

Під час кругольного турніру УНСоюзу в Деррі, Па. Головний предсідник УНС Йосип Лисогір (зправа) та головний касир УНС дир. Петро Пуцило (зліва) вітають „короля круглів" Михайла Редоша, який здобув 286 точок в поодиноких грах.

Деррі, Па. — В Четвертому Крайовому Кругольному Турнірі Українського Народного Союзу, що відбувся 26 квітня ц. р., вийшли переможцями і першунами в дружинових змаганнях „Леви" з Чикаґо в конкуренції дружини чоловіків і 113-ий Відділ УНСоюзу з Деррі в конкуренції жіночих дружин. В цьому турнірі, який проведено в днях 25-го і 26-го квітня, взяло участь понад 200 змагунів. Дружина „Левів" з Чикаґа, 399-го Відділу УНСоюзу, повторила свій успіх з 1961 року, перемігши в конкуренції чоловіків 21 дружину. В конкуренції поодиноких гор перші місця здобули Іван Реллік серед чоловіків і Катерина Крінах серед жінок. В подвійних грах чоловіків зайняла перше місце пара Андрій Русинко і Іван Яцун, а в подвійних грах жінок стала першунами пара Гертруда Куземчак і Роза Свіні.

Найвищий осяг здобув в поодиноких грах Михайло Редош, капітан дружини „Савт Сайдерс" з Чикаґа з рахунком 286. Його чикаґівська дружина зайняла друге місце серед дружин чоловіків. В конкуренції жіночих дружин друге місце припало дружині 259-го Відділу УНС з Чикаґа.

Всі переможці поодиноких конкуренцій одержали Чаші УНСоюзу та грошові нагороди під час бенкету, який відбувся в суботу, 26-го квітня у вечірніх годинах, по закінченні Турніру. Крім учасників кругольного турніру взяли участь у бенкеті члени родин та приятелі змагунів. Так турнір, як і бенкет були проведені взірцево завдяки доброму плянуванню та справній організації комітету, членами якого були члени 113-го Відділу УНСоюзу з Деррі, Па. Цей комітет очолював на пості голови Андрій Крінах та Бетті Мрозевська на пості секретаря. Про такі вдалі імпрези, спортову і товариську, учасники змагань і бенкету висловлювались з повним признанням для їх організаторів та господарів.

На бенкеті з нагоди закінчення турніру промовляв головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір і гол. касир Петро Пуцило, а в церемонії вручення чаш УНСоюзу і грошових нагород взяли участь разом з ними члени Спортового Комітету УНСоюзу Іван Іванчук, Андрій Джула і Гелен Олек.

У ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ СЛ. П. ІВАНА КОКОЛЬСКОГО

Сл. п. Іван Кокольський

В неділю, 27-го квітня 1969-го року, минув один рік від ненадійної смерти 7-го з черги головного касира Українського Народного Союзу, довголітнього його головного радного та головного контролера і видатного громадського діяча з-поміж народженої в Америці української ґенерації, сл. п. Івана Кокольського, який помер на 58-му році життя в Медичному Осередку в Джерзі Ситі на серцеву недугу. Похорони відбулися у Вунсакет, Ровд Айленд, та опісля на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку 30-го квітня і 1-го травня. В першу річницю смерти сл. п. Івана Кокольського в неділю, 27-го квітня, старанням співпрацівників Покійного в Головній Канцелярії УНСоюзу і „Свободі" була відправлена заупокійна Панахида на цвинтарі в Бавнд Бруку.

Фундація одної катедри в Гарварді виносить уже $800,000

Кембридж, Масс. — З днем 1-го лютого цього року Гарвардська Корпорація, що управляє Гарвардським Університетом, схвалила підвищити висоту фундації на одну катедру в тому, університеті з 600,000 до 800,000 долярів. Це вже не відноситься не тільки до вже встановленої одної катедри українських студій в тому університеті, але й законтрактованих уже 22-го січня 1968-го року двох дальших катедр українських студій, висоту яких встановлено на $ 600,00, без уваги на те, коли ці суми будуть здепоновані. Можна передбачати, що заки українське громадянство зложить тих потрібних ще $ 1,200,000 на встановлення двох дальших катедер та Інституту українських студій, висота фундацій може ще дальше піднестись. Тим то своєчасним законтрактуванням фундацій трьох катедр українських студій на тому престижевому університеті Президія і Наукова Рада Фонду Катедри Українознавства вже сьогодні — можна б сказати — заощадили для жертвенного українського громадянства щонайменше 600-000 долярів.

„НЮ ЙОРК ТАЙМС" ІНФОРМУЄ ПРО СМЕРТЬ СЛ. П. ПРОФ. Д-РА Р. СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс" з 29-го квітня ц. р. подав довшу вістку про смерть видатного українського науковця і діяча, президента Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка та довголітнього голови НТШ в ЗСА, сл. п. проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького. У повідомленні „Ню Йорк Таймс" подав головніші дати з життя і праці Покійного.

На голову реґіонального земляцького об'єднання Перемищини обрано ред. Василя Качмара

Ню Йорк. — В днях 26 і 27 квітня 1969 р. відбувся в залях Українського Народного Дому в Ню Йорку Другий з'їзд колишніх жителів Перемишля і Перемиської Землі, на якому покликано до життя реґіональне земляцьке об'єднання Перемищини і на голову його обрано ред. Василя Качмара. У з'їзді взяли участь 266 осіб з таких стейтів: Ню Йорк, Ню Джерзі, Коннектикат, Пенсильвенія, Огайо, Мишиґен, Ілліной, Мізурі, Массачусеттс, Оклагома та з Онтаріо і Квебеку в Канаді. На з'їзд наспіли численні привітання, зокрема від Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого та від інших Владик. Усно з'їзд вітали видатні представники центральних громадських організацій. З'їздом проводила Президія в складі: голова — д-р М. Прокоп, заступники голови — проф. З. Храпливий, проф. Клементина Кульчицька, секретарі — інж. І. Коґут і Степанія Мигаль. Доповідь про „Перемишль і Перемиська Земля під сучасну пору" виголосив ред. В. Качмар, а про „Літературний Перемишль" говорив І. Смолій. Про діяльність видавничого й організаційного комітету доповідав його голова А. Бук. Про українські середні школи Перемишля говорили о. кан. І. Лебедович і проф. К. Кульчицька. В мистецькій частині бенкету, якого товстмайстром був д-р В. Пушкар, виступали пані: Ю. Шашаровська, М. Дубляниця-Ґузар, Л. Бульба та панове В. Шашаровський і Л. Рейнарович. Після бенкету відбулась забава.

В доповідях, дискусії та постановах з'їзду відзначено дуже велике заінтересування колишніх жителів Перемишля і Перемиської Землі трагічною долею їх найвужчої батьківщини та міцне бажання нести моральну, політичну, матеріяльну та правну допомогу українцям тих теренів, як і інших західніх окраїн України. Окремо наголошено потребу заходів для того, щоб безправно виселені в західню Польщу українці мали змогу повернутися у їхні прабатьківські землі. Всебічну підтримку на з'їзді знайшли також прагнення українців в Польщі добитись відновлення в Перемишлі владичого престолу Української Католицької Церкви та всієї її структури на західніх окраїнах України.

Першу Управу землятства Перемищина вибрано в такому складі: голова — ред. В. Качмар, заступники голови: А. Бук, Є. Борис, мгр. М. Дужий, члени Управи: Іванна Савицька, Є. Стахів, О. Загайкевич, Р. Гриців, С. Коченаш. Контрольна комісія: д-р В. Пушкар, д-р Рома Навроцька, д-р О. Волянський. Товариський Суд: д-р В. Савчак, д-р М. Прокоп, мгр. М. Клюфас.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Упадок де Голля

З усіх західньоевропейських держав Франція пережила в новітніх часах найбільше державних переворотів, поважних політичних змін і потрясень. Від початку Великої Французької Революції у 1789 році вона, крім короткотривалих революційних правлінь, мала Наполеонівський період від Консуляту до відновлення монархії, після того знову республіку й знову монархію. Третя республіка перетривала від прогри Франції у війні з Німеччиною у 1871 році до кінця другої світової війни в 1946 році, коли Шарль де Голль, голова французького уряду в екзилі, вперше зрікся президентури. Після того Четверта Республіка була виповнена в рр. 1947-1958 безперервними кризами урядів, аж поки 21 грудня 1958 р. де Голль знову став президентом і започаткував еру 5-ої Республіки. Вночі з минулої неділі на понеділок де Голль зрікся вдруге президентури внаслідок прогри розписаного ним плебісциту за нову реформу французької конституції, і від 28-го квітня 1969 р. розпочалася — як ствердив французький прем'єр Моріс Кув де Мюрвіль — нова сторінка в історії Франції.

Це, безумовно, іронія долі і персональна трагедія тієї людини, яка врятувала честь Франції після її капітуляції перед німцями у другій світовій війні, зберігши прапор державницької незалежности й національної гордости французів, і вдруге врятувала Францію від хаосу, в який штовхала її міжпартійна гризня й суперництво партійних амбітників. Де Голль був для французів національним героєм і неначе символом тривкости влади. І ніхто не сумнівався, що буде він президентом Франції до своєї смерти. Тому його теперішнє зречення за два роки перед кінцем конституційної каденції сталося несподівано і було найбільшою сенсацією для французів і всього світу.

Ніхто інший, як сам Шарль де Голль завинив свій упадок. Історія Франції багата на великі індивідуальності, і великою індивідуальністю є Шарль де Голль. Але, як це буває і в найбільших індивідуальностей, він має слабі сторінки вдачі. Змагаючи воскресити „велич" Франції з тих часів, коли вона була найпершою державою політичного світу — за Карла Великого, Людовика XIV, Наполеона I або в республіканських часах, за Раймонда Пуанкаре і Жоржа Клемансо, де Голль повірив, що „держава — це я". Будучи автократом з вдачі, де Голль був переконаний, що все те, що він думає і діє — добре і правильне, а всі інші думки й дії фальшиві й шкідливі. Ставившись легковажно до парляментарної демократії, він, проте, звертався раз-у-раз безпосередньо до французького народу з різними проєктами, вимагаючи схвалення їх плебісцитами. Його міністри відраджували йому виступати з новим проєктом реформи конституції, за яким були б обмежені компетенції теперішніх адміністраційних одиниць, префектур, а насправді була б скасована установа сенату, як вищої законодатної палати парляменту, з залишенням йому тільки права дорадчого голосу та з позбавленням привілею голови сенату, як наступника президента у випадку його передчасної смерти чи зречення. Де Голль був переконаний, що нарід знову скаже коротке „так". Але той проєкт реформи занадто пахнув небезпекою диктатури. А французи панічно бояться її. І хоч вони, засудивши партійне безладдя, дали свою згоду похоронити Четверту Республіку з її ультра - ліберальною конституцією, проте не захотіли дати згоду на скасування тих самих конституційних постанов, що їх недавно схвалив був сам де Голль. А що він — теж без потреби — пов'язав був справу недільного плебісциту з вотумом довір'я до його особи, то, почувши про прогру, негайно зрікся.

Звеличники де Голля заповідають поворот Франції до епохи хаосу з шансами комуністів захопити владу, хоч би посередньо через відновлений „народний фронт". Однак, мабуть, це острах неоправданий. Французи — великі патріоти. Політичні провідники дістали добру лекцію, до чого може довести партійна розгнузданість. За комуністичний список французький обиватель голосує не тому, що він відповідає його ідеологічному світогляду, а тому, що від часу Революції французи симпатизують „лівим" і „опозиції". Переведена де Голлем конституція 5-ої Республіки надзвичайно утруднює висловлювання урядові недовір'я і ґарантує тяглість законодатних і виконавчих органів влади. З упадком де Голля зросли шанси тіснішої співпраці Франції в рямцях Атлантійського Союзу (НАТО), прийняття Британії до Европейської Економічної Спільноти і тіснішої її співпраці з зовнішнім світом, супроти якого де Голль ставився, так би мовити, звисока. Франція втратила з свого проводу велику індивідуальність. Але, зберігаючи користі, що їх залишив їй у спадщині де Голль, дістала шанс направити шкоди, що їх він накоїв.

М. Мельник

ЗАКОНИ ЛЮДСЬКИХ ДЖУНҐЛІВ

Маю на думці закони людських джунґлів у модерній російській імперії, що її офіційно звуть СССР. Додаю слово „людських" тому, що закони в тих джунґлях куди жорстокіші, як в царстві диких звірів.

Для провідної верстви СССР християнські закони етики і моралі не існують. Режим у великій мірі знищив Христову Церкву і разом з тим знищив начало людського сумління, спертого на таких основних принципах людського співжиття, як: „люби свого ближнього як себе самого", „не вбивай", „не кради", „не чужолож", „шануй своїх батьків" і т. д.

Провідники Совєтського Союзу не мали й не мають моральних скрупулів, мордуючи своїх політичних і особистих противників та конкурентів. Але це далеко не все. Перед тим, як цих людей убити, їх катували найбільш варварськими методами. Та й це ще не все. Мук і смерти їм було замало. Вони забирали у своїх жертв те, що для людини може найцінніше: пошану до себе самого. Вони змушували їх публічно називати себе негідниками, зрадниками вітчизни і т. д. Ледве чи такого роду методи існували в будь - якій іншій країні.

Так, як і Гітлер, вони практикували народовбивство, лише в куди більш нелюдський спосіб. Німецькі націонал - соціялісти просто вбивали жидів. Російські націонал - комуністи 7 мільйонів українців виморили голодом. Розмір тієї жахливої аморальности можна оцінити тільки тоді, коли усвідомимо, що під час штучно створеного голоду вони все таки певну кількість збіжжя експортували за кордон.

Коли згодом уже не було можливо позбуватись своїх противників публічно, почали їх убивати потайки. Одних нищили в домах для божевільних, інших убивали так, щоб виглядало, начебто їхні жертви померли природньою смертю.

За царів було так, що з українцями розправлялися росіяни. Тепер у значній мірі українців переслідують і нищать свої.

В отих людських джунґлях правда не є проблемою етики чи моралі. Правда й неправда — це лише засіб для того, щоб досягнути свої політичні чи особисті цілі, і тому перша так само добра, як і друга. Рік за роком друкується в СССР повідомлення про те, що 99.98 відсотків усього населення підтримують партію. В газетах друкуються брехливі новини і підроблені знімки. Щокілька років фальшується життєписи керівників імперії. До історичних та літературних творів додається викривлений матеріял або ті твори скорочується, щоб думки авторів представити у цілком іншому світлі.

Провідники імперії вимагають, щоб населення брало їх за приклад. Які ж їхні засоби примусу? Звичайно в інших диктатурах та імперіях за порушення законів людям грозить грошова кара, в'язниця чи смерть. У Совєтському Союзі наслідки непослуху чи спротиву куди жахливіші і масовіші. Будучи власником усіх засобів виробництва, режим має змогу позбавляти людей праці у найширшому маштабі.

Всі інші диктатори і можновладці — чи це був цар чи Гітлер — задовольнялися тим, що люди, які з ними не погоджувались, просто мовчали. Не так у модерній російській імперії. Людина, яка хоче дістати кращу посаду, знає, що вона мусить не мовчати, а говорити, навіть коли б її вислови йшли цілком проти її переконань. Людина, яка хоче втримати посаду, не може мовчати. Вона мусить говорити те, що їй скажуть. Коли історикові кажуть писати пеани на честь Хрущова, він пише. Коли за якийсь час йому доручать Хрущова промовчати, а то й засудити, він промовчить або засудить. Поет і письменник знають добре, як треба писати, щоб їх твори друкували.

Український журналіст, історик і літератор мусять писати про велику любов росіян до українців, знаючи добре, чого в дійсності Москва від українців хоче і які наслідки його писання на шкільну молодь і політично несвідомі маси народу. Щоб втриматись на своїй праці чи вибитись вище, вони мусять, проти свого переконання, називати Мазепу, Грушевського і Петлюру зрадниками українського народу, підписувати резолюції проти приязної нації, що її Москва збирається окупувати.

В шкільних підручниках для української молоді українських патріотів, письменників і провідників представлено як борців за вічну злуку з Росією. При тому самі упорядники тих підручників добре знають, що це неправда, знають, якої шкоди завдають вони своїй батьківщині. Українські вчителі ті підручники мусять вживати.

Чи може бути щось більш понижуюче для людини?

Совєтські економісти подають населенню фальшиві інформації про стан економіки СССР. Директори підприємств складають фальшиві звіти про їхні продуктивні спроможності і про те, скільки вони в дійсності випродукували. Щоб дістати матеріяли, потрібні для виконання пляну, треба висилати „товкачів", щоб підкупляли доставців. Коли якогось товару замало, він моментально зникає з крамниць і йде на чорний ринок. Та основне в тому, що це не є виїмки, а — масові явища. Крадіж грошей і товарів набрав таких розмірів, що треба було запровадити кару смерти за економічні злочини. Таким чином країна комуністичного „гуманізму" є єдиною країною, де під час миру за такого роду злочини карають смертю.

Та може найбільш огидний закон совєтських джунґ-

(Закінчення на стор. 4-ій)

В. Ткач

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА НА РОЗДОРІЖЖІ

(2)

Після совєтської окупації Чехо - Словаччини, після проголошення „д о к трини Брежнєва" та погроз з Москви на адресу Західньої Німеччини, Брандт признав, що політика порозуміння з СССР зазнала „великого удару". Але, не зважаючи на це, він і його партія далі стоять за продовження такої політики. А щодо „другої" німецької держави, то соціялісти відкидають, щоправда, визнання її „де юре", але все ж таки висувають якусь не зовсім ясну програму визнання „державного існування" комуністичної частини Німеччини.

Це — офіційний погляд проводу соціялістів, затверджений надзвичайним конґресом партії в половині квітня ц. р. Одначе, деякі місцеві клітини партії прийняли резолюції, в яких рекомендувалося беззастережне визнання комуністичної німецької держави.

До такого становища соціялістів і, передусім, лібералів спричинилися, очевидно, настрої серед деякої частини західньонімецького суспільства, яка вважає, що для нормалізації европейських стосунків і встановлення тривалого миру в Европі (себто уникнення війни) необхідно „замиритися" з СССР, а для цього треба прийняти вимогу цього останнього щодо визнання „другої" німецької держави.

Ця частина німецького суспільства, очевидно, не розуміє, що намагання СССР добитися міжнародного визнання „другої" німецької держави, себто визнання довершеного факту розподілу Німеччини, є тільки етапом політики Москви. П і с л я здійснення цього прийшов би другий етап: при допомозі загальновизнаної „де юре" комуністичної німецької держави доконати совєтизації цілої Німеччини. В зв'язку з цим симптоматичним є факт відродження зорганізованого комунізму в Західній Німеччині. Як відомо, Комуністична Партія Німеччини була свого часу заборонена і розв'язана. Але кілька місяців тому вона відродилася під іншою назвою Німецька Комуністична Партія, при чому західньонімецька влада — певно з огляду на шукання „порозуміння" з СССР — не заборонила творення цієї нібито „нової" комуністичної партії.

Легко собі уявити, в якому становищі знайшлася б цілість европейського континенту, якби вся Німеччина опинилася у „сфері впливів" СССР, не говорячи вже про дальшу долю східньоевропейських неросійських країн, в тому числі й України!..

Уже тепер можна передбачати, що питання відношення до СССР і до справи визнання комуністичної Німеччини буде головною темою майбутньої виборчої боротьби. До цього вже готовляться християнські демократи, вважаючи, що створення соціялістично - ліберальної урядової коаліції в результаті виборів може штовхнути західньонімецьку політику на „небезпечні експерименти".

У промові, виголошеній 17 квітня ц. р., християнсько-демократичний канцлер Кізінґер відкинув участь Західньої Німеччини у пропонованій Москвою загальноевропейській к о н ференції безпеки, оскільки совєтською передумовою для переговорів на тій конференції залишатиметься „визнання створеного другою світовою війною реалітету двох німецьких держав". Кізінґер заявив, що постійним намаганням з а х ідньонімецької політики є знайти шлях до встановлення миру в Европі. Але, каже він дослівно, „цей шлях не може проходити через визнання реалітетів, а тим більше через визнання другої німецької держави, бо мир, базований на перевазі брутальної сили і несправедливості, не буде тривалим". Далі Кізінґер відверто говорить про те, що „витворюється часом враження, ніби серед нас є групи, які йдуть на руку СССР в його бажанні розв'язати на свій спосіб німецьку проблему, себто через увіковічнення розподілу Німеччини".

Коментарі до наведених вище фактів — зайві. Хіба що можна додати, що становище Західньої Німеччини, як найдалі на схід посуненого форпосту західньодемократичного світу, нелегке. Вона мусить балансувати свою політику поміж загальними тенденціями на Заході шукати, з метою уникнення третьої світової війни, погодження з СССР і зрозумілим своїм прагненням якщо вже не здійснити об'єднання Німеччини, то принаймні недопустити до совєтизації всієї німецької території. Майбутнє покаже, чи Західня Німеччина з а л и ш иться „чуйною", як до цього закликав і про це дбав Аденауер, чи піде шляхом „небезпечних експериментів"...

При цій нагоді для нас, українців, цікаво відмітити, що справа створених Москвою доконаних фактів, отих т. зв. „реалітетів", є актуальною і болючою не тільки в українському житті у вільному світі, але й для інших народів, що мають свої вільні держави. Вимоги провадити „реальну політику" й рахуватися з існуючими „реалітетами" є сьогодні модним гаслом у політиці різних держав вільного світу. Чи це модне гасло не спонукало й деякі українські групи також висувати домагання „рахуватися" з різними „реалітетами", що їх створила Москва в Україні і намагається пропаґувати їх серед українців, що перебувають у різних країнах Заходу?

Але якщо для західньонімецької політики визнання „реалітету" існування „другої" німецької держави (в якій таки є і власне військо, і власні фінанси, і дипломатичні зносини з чужинецьким світом і чого немає в т. зв. „суверенній" УРСР) є рівнозначне з увіковіченням поділу Німеччини і з небезпекою совєтизації її некомуністичної частини, то для нас визнання такого, наприклад, „реалітету", як те, що УРСР (Українська Радянська Соціялістична Республіка) є українською державою і „продовженням" УНР (Української Народної Республіки), є рівнозначне з увіковіченням національного поневолення України Москвою.

(Кінець)

З ТЕАТРАЛЬНОЇ ЗАЛІ

ТРАГЕДІЯ НАРОДУ — ДРАМА ЛЮДСТВА

(Про Бойчукову драму „Голод" і її поставу)

Хоч драматичним тлом Бойчукової драми „Голод" є трагічний 1933 рік в Україні, він не зводить в дусі сучасних політичних драм порахунків з причинниками трагедії, а трактує можливі в трагічному епізоді елементи проблем в загальнолюдському (понаднаціональному) пляні, нерідко з сильними апелями і викликами в сторону небес, що пропонує можливість уважати цю драму не лише філософською, але теж драмою з релігійним тлом.

Його драма — наскрізь бойчуківська, включно з типовою Бойчуковій творчості еротикою, перебуває радше в кліматі кльоделівському, в кліматі „вищих ідей і проблем", не заторкаючи „проблем біжучого дня типу політичних драм Вайса, Гохгута і ін. Але цей момент не можна уважати позитивом чи неґативом драми, це радше з категорії рішень автора, з категорії його „святих привілеїв".

Бойчукова творчість зосереджена на трагічному елементі буття, що він майже готов прийняти як частину „всесвітнього п о р я дку", прийняти не без смутку і болю, але із жестом надії, що цей цикл горя все ж таки колись вичерпається.

Постава Бойчукової драми „Голод" „Новим Театром" у Ню Йорку, прем'єра якої відбулася 19 квітня б. р., засадничо передала ідею автора. Режисер і головний актор драми Б. Лисняк вибрав метод найбільш прямого відтворення, можливість, яку слід уважати радше відхиленням від складніших проблем творчої режисерії. В цій поставі не було несподіванок, так би мовити несподіванок сценічних ефектів, сценічних ідей, не передбачених текстом — читачем, і тому ми схильні окреслити його поставу традиційною, за виїмком може сценічних реквізитів, що можна було б ще відважніше упростити.

Гра Лисняка і його дружини, Лариси Кукрицької, Володимира Королика, Ольги Кириченко і взагалі цілого ансамблю була на доброму рівні, і не це ставиться під сумнів.

З справою утримання театру, а зокрема експериментального театру у нас не весело. Та цей факт не міняє особливої потреби саме такого експериментального театру, хоч би навіть коштом театру взагалі. Може б відповідь шукати в одноактівках з кількома варіянтами виконання, що може бути справою одного або більшого числа режисерів.

Хоч Бойчукова драма „Голод" не є ні історичним твором, ні твором, зануреним в політиці біжучого дня, його твір, ба навіть суціла творчість є плодом людини з глибоким усвідомленням національної Голготи. Справою його темпераменту, інтелекту і вибору є творення на цьому ґрунті усвідомлення проблематики всеілюдського кшталту. Це не єдина можливість інтерпретації і не є з невідкличних обов'язків нашого мистця, все ж таки робиться страшно сумно, що така безпримірна в історії людства трагедія нашого народу не викликала в наших творчих колах (мова про еміграційні кола, звичайно ж) повнішого відчуття і творчого переображення.

Не мова про щось масове, що не було б мистецтвом, а мова про твори в літературі типу Бойчукової драми, в образотворчому м и с тецтві „Ґверніки" Пікассо, в музиці „Вор Реквієм" Бритена; два-три образи (малярські), два-три прозові твори і декілька поезій є виїмком в трагічному ляндшафті нашої духової літеплости; мова не про те, щоб штучно зрушити тепер якусь акцію, а справа нашої психіки з елементами тваринности, яка дозволяє нам обезнервлено дивитися на траґізм, що стався на нашому обійстю.

Є твори, присвячені людським трагедіям (Гірошіма, громадянська війна в Еспанії, концентраки...), трагедія українського народу проминає майже неусвідомленим духово фактом.

Гринько Конюшко

У Києві відкрили четверте „генеральне консульство"

Київ. — У столиці України немає жадного посольства, навіть комуністично - сателітних країн. До раніше відкритих генеральних консульств, чи консулятів країн - сателітів: Сх. Німеччини, Польщі та Чехо-Словаччини, 17 квітня ц. р. долучилось нове „Генеральне консульство УНР — Угорської Народної Республіки". „Радянська Україна" з 18 квітня, не подаючи адреси консульства, сповістила, що „з нагоди відкриття консульства, генеральний консул УНР в Києві Вільмош Кочіш влаштував прийом", на якому були представники трьох сателітних консульств у Києві та різні секретарі комуністичної партії УССР, у тому й секретар Київського міськвиконкому В. Гусєв. „Прийом пройшов у теплій, сердечній обстановці", писала „Радянська Україна" зросійщеним жарґоном. До завдань таких конульств країн-сателітів належать пропагандивні зустрічі і „прийоми" та частково слідкування за впорядкуванням справ громадян українських меншин у країнах - сателітах; справи з полагодженням віз та ін. документів полагоджуються в Москві.

Олекса Повстенко

ХРАМ СВ. СОФІЇ Й ДОЛЯ АРХІТЕКТУРНИХ ПАМ'ЯТОК ВЕЛИКОКНЯЖОЇ ДОБИ

(6)

Згодом про наше еміграційне видання книги „Катедра св. Софії у Києві" (Анали УВАН у ЗСА, Ню Йорк, 1954 р.) з'явився відгук у книзі проф. М. Каргера „Древний Киев" (АН СССР, Москва-Ленінград, 1961 р.), де автор „Древнего Киева", хоч і погоджується з висновком автора „Катедри св. Софії у Києві" про споріднення архітектурних плянів і будівельних конструкцій катедри св. Софії й Десятинної церкви, але разом з тим обзиває свого колеґу „воинствующим украинским буржуазным националистом". І що сама книга має „злобно-клеветнический характер". (Древний Киев, том, 2, ст. 42-48).

Проте, ці гострі відносини, що виникають тільки в зв'язку з урядовими настановами, вже стали пом'якшуватися, і в недалекому, правдоподібно, майбутньому буде цілком уможливлений науковий обмін досвідами дослідників національного мистецтва в Україні і на еміґрації.

А тим часом, разом із спеціяльно заплянованим на ввесь світ ювілеєм (бож з участю ЮНЕСКО 930-ліття катедри св. Софії у Києві, по всій Україні й далі продовжується руйнування пам'яток нашого національного мистецтва.

У західній пресі раз-по-раз з'являються, хоч і задавнені, але незаперечні відомості про підпали бібліотек з небажаними для уряду колекціями книг і документів, про руйнування й пожежі храмів, про марні намагання місцевих комітетів охорони пам'яток української національної культури запобігти лихові руйнування призначеної урядом на загибель тієї або іншої пам'ятки церковної архітектури, про марні зусилля цих комітетів або окремих мистецтвознавців доказати високу мистецьку вартість пам'ятки, призначеної на знищення (як от церква в с. Андрушах, рисунок з якої робив Т. Шевченко, рештки недоруйнованого в 1934-35 рр. архітектурного ансамблю Київської Духовної Академії тощо). Згодом про ці ж події дізнаємося також із совєтської преси.

Із статті Л. Волинського про дуже невідрадну долю українських пам'яток архітектури: „Охраняется государством" („Новый Мир", 1967 р.) довідуємося, що молодий, здібний дослідник української архітектури — архітект Чернігова, Андрій Карнобід був усунений з роботи і з аспірантури Науково-Дослідчого інституту архітектури за те, що критикував державних урядовців за їх недбале і злочинне ставлення до пам'ятників мистецтва міста Чернігова.

З тієї ж статті стала відомою причина безжалісного руйнування дзвіниці П'ятницької церкви в Чернігові. П'ятницьку церкву XII століття, перебудовану в XVII ст., напівзруйновано прямим поцілом бомби під час війни, в 1941 році. Її вивів з руїн і зреставрував у первісному вигляді учений археолог П. Барановський. Дзвіниця цієї церкви залишилась неушкодженою. В цій дзвіниці розташувався проф. Барановський і організував там цілий музей архітектурних фраґментів та його власних студій-проєктів віднови церкви в її оригінальному вигляді. Виявилось, що по віднові ця чудово-гармонійна однобанна церква-вежа нагадує собою на кілька століть пізніший храм Вознесення у Коломенському (на Московщині) — така відмінна була вже в той час архітектура давньоукраїнських храмів від застарілих візантійських зразків, а дзвіниця коло неї — споруда XVII ст., доби українського барокко. Отже, комусь здалося таке сусідство невигідним, і дзвіницю зруйновано.

Другий, напівзруйнований останньою війною храм в Чернігові — Борисоглібська катедра XII ст., ретельно реставрована відомим дослідником української великокняжої архітектури, архітектом Миколою Холостенком. В автора цієї реставрації тремтіли руки, як зазначає Л. Волинський, коли він оповідав, що в його новобудованій катедрі влаштували спочатку склад цукру, а тепер у цій святині зберігається підсобне майно чернігівського „парку культури і відпочинку".

Невеличка чернігівська Іллінська церква XII-XIII століть знаходиться й тепер, як говорить Л. Волинський, в надзвичайно занедбаному стані. В ній завалено вхід до печер, вибито вікна, виламано двері, в самому храмі поселилися голуби, а хлопчаки уподобали собі вже давно шанделір (т. зв. панікадило) і користуються ним, як гойдалкою.

Стан інших храмів Чернігова не набагато кращий. Ще до війни спустошену, а колись величну катедру св. Спаса-Преображення XI ст., використовував військовий комісаріят як складське приміщення, а Єлецький монастир з його славнозвісною Успенською катедрою XII століття в 1939-41 рр. був місцем вишколу собак прикордонних частин НКВД. Вхід у ці храми для відвідувачів та екскурсій був заборонений. По війні їх дуже невеликими коштами, асиґнованими урядом, спорадично відремонтовано. Щоправда, той самий ентузіяст і продовжувач замордованого совєтським урядом дослідника катедри св. Спаса, проф. М. Макаренка — архітект М. Холостенко провадить тут свої, надзвичайно цінні дослідження, обмірювальні та реставраційні рисунки.

(Далі буде)

Українці Вінніпеґу в справі Патріярхату УКЦеркви

З ініціятиви окремого комітету з видних гормадян у понеділок 21 квітня 1969 відбули представники 48-ох громадських та культурних організацій українців у Вінніпеґу нараду у справі сучасного стану Української Католицької Церкви в Україні та у вільному світі і, прийшовши після основної доповіді д-ра М. Марунчака та широкої дискусії над нею до ряду висновків постановили, що:

Посилений натиск окупантів України і черговa хвиля переслідувань Української Католицької Церкви, підкреслена в останньому часі арештуванням Владики Василя Величковського, байдужістю і навіть ворожістю лат. ієрархії Польщі до українців-католиків у тій державі та безоглядним наступом словацького шовінізму на українців їх Церкву на Пряшівщині, вимагають відповідної, одноцілої і швидкої контракції Української Католицької Церкви у вільному світі.

На жаль і тут Українська Католицька Церква переживає свої труднощі, зумовлені різними тенденціями та умовинами як внутрі, так і назовні неї та зокрема браком вершинного її керівництва у формі власного Патріярхату. Всі основи для цього завершення Української Католицької Церкви заіснували, — є відповідні постанови II Ватиканського Вселенського Собору, є однозгідні в цій справі заяви всіх наших Владик і є пристрасне бажання мас їх вірних, продемонстроване під час відвідин цього та інших континентів Верховним Архиєпископом Кир Йосифом влітi 1968 року.

Для остаточного і формального здійснення цього Патріярхату потрібне ще тільки рішення Синоду Владик Української Католицької Церкви та проголошення Патріярхату Папою Павлом VI. Пересування в часі цих основних для дальшого життя і дії всієї Української Католицької Церкви рішень спричинюють і в дальшому будуть спричинювати найтяжчі ускладнення для неї, а тому й усі зібрані одноголосно схвалили ряд постанов-резолюції щодо заходів у цій справі перед своїми Ієрархами та перед Папою Павлом VI. Резолюції будуть переслані всім нашим Владикам та Святішому Отцеві.

Нарадою у Вінніпеґу проводила Президія у складі: д-р Б. Мартинович голова, і хор. Дмитро Микитюк та П. Курієвич як секретарі. Резолюції Зборів оформила окремо обрана комісія-суддя Марія Вавриков, мґр. Іван Іванчук і мґр. Роман Сенчук. Для проведення в життя постанов Зборів та дальшої акції в тій справі Збори обрали Президію Ради Громадських Устнов, яку очолив д-р М. Марунчак і в якій є ще 14 членів. Рада Громадських Установ, що складається з 48 членів, по одному членові від кожної установи, в найкоротшому часі перешле копії резолюцій Зборів, меморіяли-з'ясування та арґументації української громади про невідхильну конечність створення Патріярхату Української Католицької Церкви в належні руки та місця.

Водночас Рада Громадських Устнов у Вінніпеґу скоординує свою діяльність з усією українською спільнотою і підтримуватиме всі заходи у справі Патріярхату своїм авторитетом у змаганні довести до всеукраїнської та загальної акції з тією метою, певна в її слушність та доцільність.

Вінніпеґ, 22квітня 1969.

За Раду Громадських Установ в Вінніпеґу
А. Курдидик, секретар Ради

Спортовий турнір ЛУМПА

Аллентавн, Па. — Як і в минулих роках, Ліга Української Молоді Америки організує цього року в м. Аллентавні, Па., великий спортовий турнір для мужчин і жінок, з різними нагородами. Відбудуться змагання жіночих і чоловічих дружин круглів і кошиківки. Турнір матиме місце в дуже вигідних спортових залях, з найкращими удогідненнями, в Українському Центрі при місцевій церкві св. Марії, 803 Північ Фронт вулиця, триватиме від п'ятниці 16-го травня до неділі 18-го травня включно. У п'ятницю увечері — забава, в суботу — змагання, також у гольфа, о 6:30 вечора — бенкет з роздачею нагород. Головним приміщенням для учасників є „Аллентавн Мотор Інн". Члени Ліги та приятелі платять за танцювальний вечір, бенкет і баль лише 8 дол., а студенти лише 7 дол. Учасники турніру та гості мають зголошуватись, включно з резервацією місць для нічлігу, на адресу: Joseph Pinkowicz, 910 N. Van Buren St., Allentown, Pa. 18102.

Замість квітів на свіжу могилу
Незабутнього Президента Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і Голови НТШ в ЗСА —
бл. п.
проф. д-ра РОМАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО
складають на цілі НТШ в ЗСА
25.00 долярів
Василь і Квітка СТЕЦЮКИ
Джерзі Сіті, Н. Дж.

Український Конгресовий Комітет Америки

у глибокому смутку повідомляє Українське Громадянство, що дня 27-го квітня 1969 р. упокоївся в Бозі у Вашинґтоні, Д.К., член Екзекутиви УККА

бл. п.
Проф. Д-р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ
нар. 8-го січня 1893 року в Чернівцях на Буковині.

Із смертю бл. п. проф. Романа Смаль-Стоцького, Українська Громада втратила ідейного і відданого українській справі політичного діяча і науковця, що на своєму життєвому шляху все віддав на службі Богові і Україні.

Пам'ять по Ньому залишиться вічною Україні і поза її межами.

ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ

Комітет Пам'ятника Шевченкові

повідомляє в глибокому смутку Українське Громадянство, що в неділю, 27-го квітня 1969 року в Вашинґтоні, Д.К., помер на 77-му році життя

сл. п.
Проф. Д-р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ
Голова і засновник Комітету Пам'ятника Шевченкові та видатний і заслужений науковець і громадський діяч.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ по Покійнім відбудуться в середу, 30-го квітня 1969 р. від 10-ої години перед полуднем у Митрополичій Катедрі Непорочного Зачаття у Філядельфії, Па., при 830 Норт Френклін Ст., а згодом на українськім католицькім цвинтарі в Лонг Гори, Па.

Праця і відданість Покійного збагатили Українську Громаду, яка й збереже Його добру пам'ять назавжди.

ГОЛОВНА УПРАВА
КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

Український Народний Союз

повідомляє Українське Громадянство в глибокому смутку, що в неділю, 27-го квітня 1969 року у Вашинґтоні, Д.К., на 77-му році життя помер

сл. п.
Проф. Д-р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ
Голова Стипендійної Комісії УНСоюзу, видатний український науковець і громадський діяч, пам'ять якого назавжди збережеться серед членів Українського Народного Союзу та серед усієї Української Громади.

ПОХОРОНИ Покійного відбудуться в середу, 30-го квітня 1969 р. від 10-ої години ранку в Митрополичій Катедрі Непорочного Зачаття у Філядельфії, Па., а згодом на українськім католицькім цвинтарі в Лонг Гори, Па.

Закликаємо до участи в похоронах Членство УНСоюзу та все Громадянство.

ЕКЗЕКУТИВА
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Ділимося сумною вісткою з Друзями і Приятелями, що наша Найдорожча
ЗЕНОВІЯ ГЛАДЧУК з дому МОРОЗ
проживши 37 років, по тяжкій і довгій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоїлася в Бозі, в неділю рано, 27-го квітня 1969 р.

Горем прибиті:
ЛЕВ — чоловік
РОМА — дочка
МАРІЯ — мама
ОСИП з Родиною — брат
і дальша Родина в Америці і Україні.

ПАРАСТАС — у вівторок, 29-го квітня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Duchynski Funeral Home при 111 Yonkers Ave., Yonkers, N.Y.

ПОХОРОН — в середу, 30-го квітня 1969 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення до церкви св. Михаїла при Chestnut Street, відтак на цвинтар St. Joseph в Йонкерс, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою зРіднею, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 27-го квітня 1969 р. на 76-му році життя упокоївся в Бозі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами

бл. п.
ГРИГОРІЙ АНТОСЬ
уродженець Теплиці, Україна, довголітній урядовець (впродовж останніх семи років заст. предсідника) 213-го Відділу УНСоюзу в Байоні, Н. Дж.

ПОХОРОН відбудеться в середу, 30-го квітня 1969 р. о год. 10-ій рано з похоронного заведення Василя Когута при 14-ій вулиці в Байоні, Н. Дж. до української католицької церкви Успення Св. Богородиці при 25-ій вулиці в Байоні, а після того на цвинтар Святого Хреста в Арлінґтоні, Н. Дж.

В глибокому смутку:
сестра — АННА РАПЕЦЬ
син — СТЕФАН і невістка КАТЕРИНА
дочка — КАТЕРИНА і зять ВОЛОДИМИР КОЗАК
та вісім внуків

Замість китиці квітів на свіжу могилу
сл. п. інж. КОРНЕЛЯ КІЗЮКА
сотника УГА, мойого Кузина
складаю 10.00 долярів
на видання Ювілейного Листопадового Збірника.
Д-р Галина НОСКОВСЬКА-ГІРНЯК

Замість квітів на свіжу могилу
проф. д-ра РОМАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО
Президента Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка і Голови Американського НТШ
складають на цілі НТШ в ЗСА
25.00 долярів
Марія, Анна і Роман КОБРИНСЬКІ
Ню Йорк, Н. Й.

Головна Рада Наукових Товариств ім. Шевченка

в глибокому смутку повідомляє Членство НТШ і Прихильників Вільної Української Науки, що в неділю, 27 квітня 1969 року, по короткій і тяжкій недузі відійшов у Вічність на 77-му році життя

Проф. Д-р РОМАН СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ

довголітній Президент Головної Ради Наукових Товариств ім. Шевченка, Голова Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА, професор Українського Вільного Університету і Католицького Університету в Америці, кол. викладач університету в Лондоні, професор у Варшаві і Милвокі, Віск., директор Осередку Українських Студій у Вашинґтоні, кол. секретар Українського Наукового Інституту у Варшаві, кол. посол УНР в Берліні, кол. віце-прем'єр і міністер УНР, дійсний член НТШ, визначний український вчений, автор численних наукових праць, заслужений суспільно-громадський діяч і незабутній оборонець української вільної науки та академічної свободи на Рідних Землях.

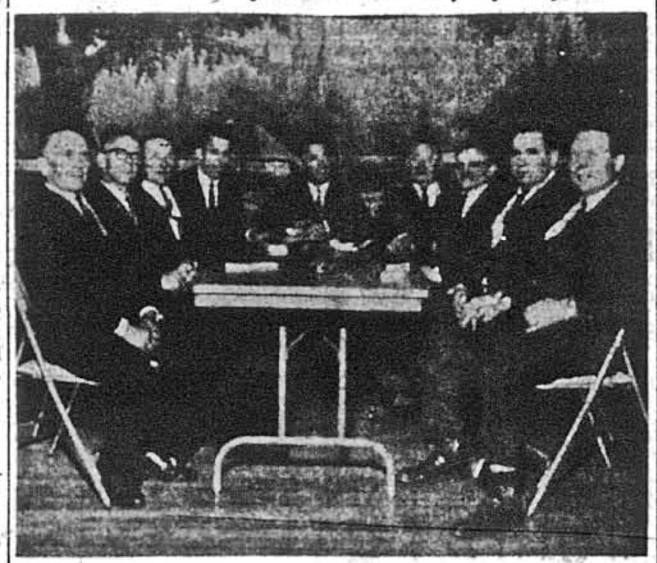
ПОХОРОН відбудеться в середу, 30-го квітня 1969 р. в годині 10-ій перед полуднем з катедри Непорочного Зачаття у Філядельфії, Па., на українсько-католицький цвинтар в Ленґ Гори, Па.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ВП. П. Сестрі, Братові та Рідні Покійного, складаємо цією дорогою щирі слова співчуття.

Згідно з волею Покійного, просимо замість квітів, складати пожертви на НТШ в ЗСА.

Відділ УККА у Вилимантику при праці

Новообрана управа Відділу УККА у Вилимантику. Сидять (зліва): М. Антошик — член управи, В. Ганицький — голова контрольної комісії, І. Наумек — збірщик народного фонду, Н. Колісник — секретар, М. Тимків — голова, І. Головатий — місто - голова, В. Головчак — скарбник, Д. Ходонович і Н. Шведзбірщики народного фонду

Українська громада у Вилимантику численню невелика, але своєю працею на релігійному та на національному відтинках не залишається позаду наших великих громад. Місцева управа відділу УКА рік річно при тісній співпраці з існуючими на нашому терені організаціями відзначує традиційно такі народні свята як: Листопадовий Зрив, 22 Січня, роковини в пошану Тараса Шевченка.

В неділю 23 березня відбулись загальні річні збори відділу УККА, на яких обрано нову управу. Управа ця в короткому часі пригото вила свято в честь Тараса Шевченка. До співпраці в цьому святі покликано місцеві молодечі організації ОсередокСУМА і Рідну Школу.30 березня огод. 2:30 в залі Українського Народного Дому відбулась академія для вшанування Тараса Шевченка. В програму входили доповіді, пісні, деклямації і танки, виконані виключно силами нашої молоді.Вміло були прочитані дві доповіді. Змістовний реферат про життєпис Тараса Г. Шевченка виголосив студент коледжу Евген Бабій по українськи, а студентка гайскулу Оля Головчак по англійськи. Свято пройшло з успіхом, і за це присутні винагороджували молодих виконавців рясними оплесками. Бажанням Управи відділу УККА та всієї нащої старшої громади, щоб намайбутнє національні свята відбувалися за почином і силами нашої молоді.

В Бразилії закінчили студії нові Катехитки Серця Ісусового

Прудентопіль. — Місцеву середню школу-гімназію закінчили з дипломами молоді Катехитки Серця Ісусового - ордену, що близько стоїть до чернечого, але його членки не мають спеціяльної ноші. Крім гімназії, 6 молодих українок закінчили ще й Курс домашнього господарства, ведений Катехитками, та відбули аскетичний вишкіл. Вони посвятились Богові в Інституті Катехиток і всі вже працюють серед української - бразилійської спільноти, включно з доглядання хворих, вишколом дітей тощо. Прізвища молодих дівчат - катехиток подала, впарі із світлинами, газета „Праця" з 9 січня 1969 року: панни М. Гупало, Н. Музика, Н. Борсук, О. Бардаль, В. Юлик, В. Беренда. Також Ольга Корчагин, яка дуже добре володіє українською мовою, закінчила після Катехитичного вишколу Учительський Семінар, а панна Теофанія Баврик, перейшовши Катехитичний вишкіл, закінчила в Понта Гроссі Курс книговодства, працює і бере участь в українському житті. Всі молоді Катехитки народилися у Бразилії.

Виступ ред. В. Душника на „Свяченім" і зборах УККА в Колчестері, Конн.

Колчестер, Конн. — Д-р Володимир Душник, редактор англомовних видань УККА, був головним промовчем на „Свяченім" та зборах Від. УККА 20 квітня 1969 року.

Після Служби Божої в 10:00 год. ранку відбулося традиційне „Свячене" в залі Української Католицької Парохії в Колчестері, в якому брало участь 120 парафіян. Програму відкрив молитвою о. Петро Огірко який також поблагословив „паску", закликаючи вірних зберігати наші церковні традиції, які є частиною нашої релігійної й національної спадщини.

Д-р В. Душник підкреслив важливість нашої ролі в американському суспільстві з багатьма національностями. Він звернув особливу увагу на близькість між ідеалами поневоленого українського народу та традиційною американською підтримкою самовизначення всіх національностей у світі та закликав підтримки всієї діяльности, яку провадить Український Конгресовий Комітет Америки. Отець А. Назаревич, парох Української Католицької Церкви у Віллиментику, Конн., був гостем на „Свяченому" і говорив про необхідність нашої праці для церкви і національних ідеалів.

Вибори Управи Відділу УККА

Данило Сокольський, голова Відділу у Колчестері, відкрив річні збори Відділу. Він попрохав Максима Коцура, першого заступника Голови Відділу, зложити звіт про працю Відділу, який був організований рік тому. Зенон Товпаш дав огляд фінансових справ Відділу, а Петро Качоровський зложив звіти Контрольної Комісії і запропонував висловити вотум довір'я Екзекутиві УККА.

Головним доповідачем на зборах з рамени Екзекутиви УККА був д-р Володимир Душник. Він подав дані про працю УККА на зовнішньому і внутрішньому відтинках і тому всі низові клітини повинні її підтримувати, в першій мірі повинні підтримувати публікації УККА — періодичні — це є „Український Квартальник" і „Український Бюлетень", як і окремі книжкові видань.

На пропозицію о. Огірка вибрано нову Управу Відділу в такому складі: голова —Данило Сокольський, члени Управи: Максим Коцур, перший місто-голова Мирон Тихловець другий місто-голови Богдан Кочаровський, секретар Зенон Товпаш, касир Іван Гулич, п-і Ірена Фома, Михайло Дикий, п-і Стефанія Балацька і Михайло Паращук, референт УНФ.

Контрольну Комісію вибрали в такі складі: Андрій Радинський, Петро Кочаровський і Юліян Йосипенко.

Товариський Суд: Іван Кривоніс, Іван Ліщинський і Дмитро Фінів.

Відділ УККА в Колчестері має всі дані на те, щоб бути одним із працездатних і активних в нашому громадському житті в стейті Конектикат.

Д. Д.

ЗАКОНИ ЛЮДСЬКИХ ДЖУНГЛІВ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

лів винайшли і запровадили провідники тієї країни, коли почали масово використовувати дітей для того, щоб вони доносили на своїх батьків.

Чи полегші, що їх можна було завважити останніми роками, означають поворот до християнських законів етики і моралі? Чи це, іншими словами, значить, що люди ці вбивають не так часто тому, що в них прокинулось сумління, яке їхні матері, може, колись за їх дитинства старались їм прищепити? В цьому треба сильно сумніватись. В той самий час, як Хрущов лаяв Сталіна, його помічник нагороджував Сташинського медалею за те, що потайки замордував двох українських патріотів - земляків. Наслідники Хрущова дуже виразно намагаються повернути до метод Сталіна.

У днях збройного конфлікту з Китаєм російський поет Євтушенко написав вірш, у якому, між іншим, сказано: „Ох, коли б Маркс міг бачити, чим може стати навіть і свята ідея в руках монстра... Китайці... бачать у своїх мріях нашу вітчизну, в якій Пушкін і Шевченко заборонені... Ми наложимо шоломи не тільки за Росію і віру, але й за наших 15 республік... Ви в присмерку можете бачити нових монгольських ханів з бомбами в сагайдаках..."

Оце — обличчя і реакція українського п о х одження російського поета і совєтського суперпатріота. Хіба Євтушенко не знає, що Шевченко може існувати в „братній" Україні тільки у національно спотвореній формі? Чи Євтушенко не знає, що жадний монгольський хан не міг у минулому і не зможе в майбутньому застосувати метод, що їх застосовували провідники народу, до якого він пристав, бо після Сталіна ледве чи щось нового у тій ділянці ще можна видумати? Він про це дуже добре знає. Він також, без сумніву, знає, що може статися із тими „братніми" республіками, якщо „великий російський народ" матиме повну нагоду виявити до них свою „любов".

СТЕЙТОВА НЮЙОРКСЬКА АСАМБЛЕЯ СХВАЛИЛА законопроєкт, згідно з яким в цьому стейті були б нові чотири триденні кінці тижня. Коли цей проєкт підпише губернатор Рокефеллер, то він обов'язуватиме від 1-го січня 1971-го року. Згідно з цим проєктом День Вашингтона буде перенесений на третій понеділок місяця лютого; Меморіял Дей буде не 30-го травня, тільки останнього понеділка в травні; День Колюмба перенесений з 12-го жовтня на другий понеділок в тому місяці, а День Ветеранів припадав би на четвертий понеділок в листопаді, а не 11-го того місяця.

Парафіяльний концерт в Воррінґтоні, Па.

Хор при церкві св. Анни представляє молоду співачку — сопран, Олімпію Кучеряву Пасічник, (С. С. Армстронг — при піяні), яка співатиме 3 травня, о год. 8-ій в парафіяльній залі при „1545 Рейстон Роад (Роовт 611) Варрінґтон, Па.". Вступ $ 2.00, студенти $ 1.00.

Перша частина програми складається зі старих італійських, німецьких і модерних англійських пісень. Друга частина присвячена українським пісням.

Пані Пасічник народжена в Україні закінчила студії у Філядельфії в „Консерваторі оф Мюзік". Студіювала у відомої Марії Сокіл. Тепер провадить хор при церкві св. Анни. Багато осіб, які чули спів пані Пасічник, твердять що співає вона неначе соловій.

Тож прийдіть на концерт, а напевно проведете приємно час. Дохід призначений на нашу, тільки що шестилітню, парафію.

С. Я. Г.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 3-го ТРАВНЯ 1969 р.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. Квартальні збори Т-ва Запор. Січ — 234 Відд. о год. 7:30 веч. в УНДомі. На порядку: звіти Управи, полагодження біжучих справ та дальша підготовка до відзначування 60-літнього Ювілею заснування Відділу. Бенкет з забавою має відбутися в суботу, 4 жовтня ц. р. Місцеві організації проситься не плянувати імпрез на той день. І. Іваник, секр.

СУБОТА, 10-го ТРАВНЯ 1969 р.

ЧИКАГО, Ілл. Збори Б-ва св. ап. Петра і Павла — 220-ий Відд. о год. 7-ій веч. в Союзовому домі. Проситься чл. прибути та вирівняти залеглі вкладки. - Управа.

Короткі вісті

ОСОБИСТІ ПРИБУТКИ АМЕРИКАНЦІВ В 1968 Р. у всіх стейтах збільшилися до рекордової висоти, але інфляція пожерла більше як половину цього збільшення. Пересічно у всіх стейтах особисті прибутки збільшилися на 9 відсотків, в шістьох стейтах збільшення становили від 11-ох до 12.5 відсотка. На кожного одного мешканця ЗСА особисті прибутки збільшилися в минулому році в порівнянні з 1967-им роком на 8 відсотків. Інфляція та податки забрали з цього 5 відсотків, і дійсне збільшення становило тільки 3 відсотки. Найбільші особисті прибутки збільшилися на Південному Заході, найменше в стейтах Нової Англії та на Середньому Сході.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ПОВИННІ мати постійну міжнародну збройну формацію силою 25.000 активного війська і 15.000 резерви, щоби в кожній хвилині таке військо можна вислати на загрожені пункти будь-де у світі. Таку пропозицію зголосила група видатних 26-ох американців під головуванням кол. амбасадора в ОН Артура Голдберга та з участю таких відомих постатей, як емер. генерал Метью Риджвей, колишній головний командант НАТО, кол. заступник голови американської делегації на Паризькій конференції про В'єтнам Сайрус Венс і ін. Бюджет для такого міжнародного війська передбачено на 70.000.000 дол. Вояками того міжнародного військового з'єднання були б члени різних середніх і малих держав, за винятком всіх 5-ох постійних членів Ради Безпеки ОН (ЗСА, СССР, Британія, Франція і Вільний Китай).

ТАРЗАН, Ч. 6172. Професор думає про порятунок.

Іто, коли б професор Плендом навіть вмів плавати, то це не врятувало б нас від небезпеки, ми занадто близько беріжка цих порогів, щоб могли переплисти такий струм!

Але ж, Тарзане, правдивий професор повинен знати щось мудрішого, як ми тепер знаємо!

Що ви на це, професоре! Іто хоче знати, що наука може вдіяти для нас тепер. Чи є щось таке?

Будь терпеливим, Іто. Я не вмію плавати, але я думаю...

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила